

Bahar Bizar

Over het boek

Auteur: Michael de Cock

Illustrator: Arevik d'Or

Uitgeverij: Querido

Over de makers

Michael de Cock is een Vlaamse acteur, theatermaker en auteur. Voor "Veldslag om een hart" haalde hij in 2015 de Boekenleeuw. Hij is ook de auteur van de boekenserie "Rosie en Moussa" en bewerkte met Gerda Dendooven de "Ilias" en "Odyssee." Veel van zijn boeken zijn hebben een theater- of filmversie (bijv. "Rosie en Moussa").

Arevik d'Or is een van origine Armeense, maar in België verblijvende illustrator en maker van animatiefilms. Naast kinderboeken tekent ze ook cartoons voor De Standaard en New York Times.

1. VOOR HET LEZEN

Bahar Bizar vertelt het verhaal van Bahar, een meisje met twee moeders en een levendige fantasie.

Zo wordt haar ene moeder prompt een rockster omdat Bahar dat zegt.

- Wat verwacht je van een rockstermoeder?
- Waarom staat Bahar op de cover als haar moeder de rockster is?
- Hoe denk je dat het verhaal verder gaat?
- Verzint Bahar nog meer of schuilt er toch een grote muzikant in haar mama?

2. HET VERHAAL

2.1. Titel

- Wat betekent de titel volgens jou? (Bahar is bizar omdat ze twee moeders heeft, omdat ze zegt dat haar moeder een rockster is terwijl ze dat niet is, omdat ze nog niet weet wat ze worden wil en de anderen wel, omdat ze een gekke naam heeft...)
- In het boek wordt het rijmpje gemaakt dat tot de titel leidt. Dat is als grapje bedoeld maar de juf vindt het niet oké. (p.13) Waarom kiest de auteur dan toch voor dit grapje als titel, denk je? (het dekt vele ladingen, zoals hij zelf schrijft "soms zijn rijmpjes grappig" en de luchtige toon past bij het boek, bizar blijkt helemaal niet zo negatief te zijn, het rijmpje speelt ook met de muzikaliteit van taal, ook een element dat belangrijk in het boek is)

2.2. Stijl

Het boek wordt in veel recensies beschreven als makkelijk geschreven en toegankelijk. Dat wil echter niet zeggen dat De Cock geen aandacht heeft besteed aan kleurrijk taalgebruik. Bijvoorbeeld op pagina 9: "Ik stond van het ene been op het andere te wiebelen en glimlachte naar de onzichtbare tenen in mijn schoenen." Nog opvallender zijn de vergelijkingen met dieren.

- Vind je ze in de volgende passages? (zie bijlage) (eekhoorn (p.12), beer (p.16), krokodil (p.36), poes (p.39))
- Wat doen deze vergelijkingen in het verhaal? (verduidelijken, humor)
- Kan je zelf extra voorbeelden bedenken bij de passages? Zijn er zinnen waar je een dierenvergelijking kan toevoegen?
- De krokodilvergelijking duikt voor het eerst op op pagina 36 waar mama Vero het over foto's ontwikkelen heeft. "Je moet gewoon volhouden en veel geduld hebben, zegt mam Vero altijd. En geduld is een krokodil. Wat dat precies betekent, weet ik niet. Daar kom ik later wel achter, zegt mama geheimzinnig." Ben je erachter gekomen wat het betekent? (een krokodil kan lang wachten en slaat dan toe, geduld loont)
- Waar komt de krokodil nog voor? (Rumans papa heeft een krokodiltattoo (p.78 en p.91); einde van het boek: je hebt nog alle tijd om te bedenken wat je worden wil)
- Vind je dit een goede vergelijking?
- Waarom denk je dat dit beeld herhaald wordt?

Er is nog een beeld dat terugkeert in het boek. Tip: het is geen dier en het heeft te maken met juf Katrien. (spoorweg in haar mond)

- Wat is de spoorweg? (beugel)
- Wanneer duikt de spoorweg op?
 - "Juf Katrien heeft bruin haar, samengebonden in een lange staart, en een spoorweg in haar mond. Als ze lacht, dan kan je de rails zien blinken op haar tanden" (p.9)
 - "Juf Katrien glimlachte breed. Over de spoorweg in haar mond reed een trein voorbij." (p.14)
 - "'Als je wil kwaken, dan ga je maar naar het bos,' zei ze boos. 'Een klas is geen kreek.' Een goederentrein donderde over haar tanden. Haar stem stond op onweer." (p.28)
 - "Zo werd mams Sophie een rockster. In de mond van juf Katrien glinsterden de treinsporen. Alsof het zomer was en de volle zon erop scheen." (p.34)
 - "Mams nam de twee drumstokken goed vast, en begon toen op de trommels en de cymbalen te slaan alsof ze nooit anders gedaan had. De potten en pannen tingelden, tangelden en kletterden ervan in de keukenkasten, alsof er een spoorweg dwars door de woonkamer liep en er een trein overheen denderde. Net als in de mond van juf Katrien." (p.42)
 - "De ogen van juf Katrien glinsterden ondeugend, net als de spoorweg in haar mond." (p.81)
- Ziet de spoorweg er altijd hetzelfde uit? (neen) Geef voorbeelden. (blinkend, donderend, ondeugend)
- Wat doet de spoorweg van juf Katrien in het verhaal? (geeft de stemming van de juf weer, maar ook die in de klas of ruimte: blij, boos, lawaaiig...)

Tot slot is er nog een andere rode draad doorheen het verhaal die stilistisch in de verf wordt gezet. Welke? Hint: denk geluid. (muziek)

- Op welke manieren komt muziek aan bod in het boek? (als passie van mams Sophie, juf Katrien en Jimi, de papa van Ruman; als het verzonnen beroep voor de mama van Bahar; als het geluid van stuiterende keien; bij het vinden van de perfecte bril...)
- Hoe wordt dit weergegeven? (uitgeschreven klanken, cursief)
- Vanaf wanneer zag je een patroon?
- Wat is het effect van deze klankenreeksen? (zet muziekthema in de verf, maar draagt ook bij aan vrolijke en uitbundige sfeer)

2.3. Sfeer

- Hoe zou je de sfeer van het boek omschrijven? Bied eventueel de volgende woorden aan: vrolijk, zwaar, eng, luchtig, duister, ...
- Hoe wordt die sfeer gecreëerd? Denk zowel aan woord als beeld. (directe schrijfstijl, grappig, sprekende tekeningen, kinderlijke onschuld in woord en beeld, voor de cover: de vrolijke kleuren)
- Past de sfeer bij het verhaal? En wat met de grotere thema's die in het boek aangeraakt worden? Denk aan diversiteit (in gezinsvormen, etniciteit, genderrollen), burn-out...

- Welke boodschap wil de auteur hiermee aan zijn lezers geven? (geen 'problemen' maken waar er geen zijn, dit boek gaat niet over 'problemen' maar over flapuit Bahar die zichzelf in nesten heeft gepraat maar er dan wonderwel zonder kleerscheuren uitkomt en en passant haar moeder haar passie laat volgen)

Je kan er eventueel volgende recensies bijnemen.

“Tegelijk introduceert Michael De Cock via de eenvoudige verhaallijn een boel hedendaagse hete hangijzers. Bahar heeft twee moeders, van wie er eentje herstelt van een burn-out en op zoek is naar zichzelf, de klasgenoten heten niet zomaar Jan, Piet en Els, hun ouders zijn niet allemaal hersenchirurgen, en zowaar: de juf heeft een beugel. Hoewel er misschien net iets te veel hangijzers in de tekst lijken gewrongen, is het lovenswaardig dat ze geen van alle naar de voorgrond worden geduwd als Grote Thema's die De Aandacht vragen.” (Eline Zenner, lees-wijzer.be)

“Want Bahar is niet alleen nieuw op school, maar ook haar diverse achtergrond met twee moeders en geen vader maken de overgang naar een nieuwe klas best wel een beetje lastig. Wat de Vlaamse auteur Michael de Cock in zijn nieuwste jeugdboek echter heel goed doet is deze grote, en best wel beladen, onderwerpen presenteren in behapbare stukjes.” (Marcella, booksandmacchiattos.com)

3. VERWERKING

3.1. Thema: wie ben ik?

Het boek draait rond de vraag van worden en zijn. Dat wordt gegoten in het typische kennismakingsgesprek op een eerste schooldag of bij het arriveren van een nieuwe leerling, zoals Bahar.

- Hoe verloopt Bahars introductie? (stuntelig, zenuwachtig, met grapjes om haar naam)
- Voor Bahar aan het woord komt in de klas, maken we als lezer al kennis met haar. Hoe komt ze dan over? (grappig, bijdehand: “Ik ben van school veranderd. Nu zitten er alleen maar nieuwe kinderen in mijn klas.” (p.9); “Ik was, sinds mijn geboorte, nooit meer goed nieuws geweest. Het was alsof mijn foto op de voorpagina van de krant stond. Naast het weerbericht, een nieuw wereldrecord in weet-ik-veel en een popster die een heel ver land bezoekt” (p.10); welbespraakt en met fantasie: “spoorweg van juf Katrien”, “onzichtbare tenen in mijn schoenen” (p.9))

Als aanloop naar wie-wil-jij-worden, hebben de kinderen het eerst over het beroep van hun ouders. Bahar voegt op dat moment nog iets meer toe. Wat? (dat ze twee moeders heeft en geen vader, p.23)

- Hoe reageren de kinderen daarop? (geïnteresseerd, oké, ze bedenken een uitleg)
- Waarom vertelt Bahar dit denk je?
- Later in het boek blijkt dat niet alleen klasgenoten proberen begrijpen wie Bahar is via o.a. haar gezinssituatie maar ook volwassenen. Over welke passage gaat het? (die met Rumans vader (pp.71-72))
- Wat vind je hiervan? Is Bahar Bahar omdat ze twee moeders heeft? Of is ze vooral Bahar omdat ze grappig en rad van tong is?

3.2. Thema: wie word ik?

- Wat wil Bahar worden? (kok of ruimtevaarder (p.38); of alletwee (p.86); of ze weet het niet (p.87))
- Wat willen de andere kinderen worden? (Ruman: keien stuiten, Antoine: chirurg, Agnes: topvoetballer)
- Worden is niet iets dat beperkt blijft tot kinderen. Wat willen de volwassenen in het boek worden? (muzikanten)
- Wat vind je ervan dat ze het verzinsel van Bahar uiteindelijk werkelijkheid laten worden?
- Het boek heeft het vaak over passie in die context. “Je moet altijd je passie volgen en het is nooit te laat om te leren, had mama Vero gezegd om haar aan te moedigen.” (p.31) Wat is passie?
- Welke passies hebben de personages? (voetballen, muziek maken...)
- Waarom is passie zo belangrijk?
- Het boek eindigt met de volgende zin: “We weten nog niet wat we later zullen worden, we weten hooguit wat we nu al zijn.” Vind je dit een passend einde? Waarom wel/niet?

3.3. Creatieve verwerking

MATERIAAL

- wit papier
 - stiften/kleurpotloden/eventueel verf en borstels
 - stof & lijm/kranten/tijdschriften/foto's
-

De beroepen die in het boek voorkomen bestaan niet per se, of zijn niet de beroepen die de ouders uitvoeren. Denk aan de rockster, maar ook aan de burn-out, keien stuiteren of de astronautenkok. Laat je fantasie de vrije loop en bedenk nieuwe beroepen. Bedenk eerst wat je heel erg leuk vindt (voor een knotsgekke combinatie is het raadzaam aan twee of drie dingen te denken en die samen te voegen) en maak er dan een beroep van. Maak er zoals in het boek een tekening van (p.86). Leg ten slotte alle tekeningen in het midden en raad voor elk van hen wat het uitgevonden beroep is. Wie kan raden wat jij wil worden?

4 VERDER LEZEN

- Mike, gewoon Mike / Marijke Umans (De Eenhoorn, 2019)
 - Fantastische reddingsmissie / Zanib Mian, Nasaya Mafaridik (ill.) en Edward Van de Vendel (vert.) (Volt, 2021)
-

Juryleden kunnen online op de boeken reageren. Ga naar www.deleesjury.be, klik op 'Lezen' en dan op de juiste leeftijdsgroep en het boek in kwestie.

Bijlage: Bahar Bizar

“Soms struikel ik over mijn woorden. Dan krijg ik het benauwd en word ik vuurrood. Alsof ik op mijn hoofd sta, of ondersteboven aan het klimrek hang. Alleen stond ik nu niet op mijn hoofd, ik stond in mijn nieuwe klas, met voor mij alleen maar nieuwsgierige gezichten. Ik kreeg het zo benauwd dat het leek of ik mijn eigen naam vergeten was. Ik kan er niets aan doen. Het gebeurt gewoon. Het duurt nooit lang. Wanneer ik ergens nieuw ben, voel ik me zo verlegen als de eekhoorns in het park, die liever niet gezien willen worden en als de bliksem in de hoge bomen verdwijnen. Maar in de klas staan geen bomen om in te verdwijnen.” (pp. 12-13)

“En dus vertelden mijn nieuwe klasgenoten wat het beroep van hun ouders was. Agnes begon als eerse. Ze is enig kind, vertelde ze, net als ik. Haar moeder is piloot. Ze doet nachtvluchten en is heel vaak weg voor haar werk. ‘Mama is even vaak boven de wolken als op de grond,’ zei ze trots, met haar neus omhoog. Agnes steekt haar neus vast in de lucht om dichterbij haar moeder te zijn, dacht ik. ‘Als mama boven de wolken is,’ ging Agnes verder, ‘dan blijf ik bij papa. Hij woont in een ander huis omdat ze gescheiden zijn. Soms mag ik bij hem in het grote bed. Dat is leuk, alleen snurkt papa als een beer.’” (pp.15-16)

“Foto’s ontwikkelen is niet makkelijk, maar als het lukt is het een klein wonder. Op een dag zal het haar lukken, want oefening baart kunst. Je moet gewoon volhouden en veel geduld hebben, zegt mama Vera altijd. En geduld is een krokodil. Wat dat precies betekent, weet ik niet. Daar kom ik later wel achter, zegt mama geheimzinnig.” (p.36)

“‘Als je ruimtevaarder wordt, ga ik je wel missen.’

‘Ik kan een kaartje sturen,’ opperde ik.

‘Zonnige groetjes vanaf de maan,’ geeuwde mams en ze wilde zich weer op de bank nestelen, als een poes op een warm kussen. ‘Ik ben heel blij dat alles in orde is.’” (pp.38-39)